

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Основи природознавства з методикою

FUNDAMENTALS OF NATURAL SCIENCE WITH METHODOLOGY

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

тип дисципліни _____ обов'язкова _____

мова викладання _____ українська _____

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності А2 Дошкільна освіта, освітньої програми Дошкільна освіта.

«3» березня 2025 р. 24 с.

Розробник: Тесленко Світлана Олегівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Тесленко С.О.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» розглянуто на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол № 3 від «5» березня 2025 р.

Завідувач кафедри

Олена Трифонова

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського

Протокол № 3 від «6» березня 2025 р.

Голова

Людмила Хрящевська

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 3 від «26» березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Тесленко С.О., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	6
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	18
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	18
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	19
<i>9. Засоби навчання</i>	23
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	24

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Основи природознавства з методикою» спрямована на ознайомлення студентів із методикою ознайомлення дітей дошкільного віку з природою відповідно до концепції сталого розвитку, формування знань щодо змісту, методів і форм ознайомлення дітей дошкільного віку з природою, організаційних умов створення осередку природи, формування професійних якостей на засадах компетентнісного підходу.

Ключові слова: осередок природи закладу дошкільної освіти, форми та методи ознайомлення з природою, ігрові та проектні технології.

Abstract

The educational discipline "Fundamentals of Natural Science with Methodology" is aimed at familiarizing students with the methodology of introducing preschoolers to nature in accordance with the concept of sustainable development, forming knowledge about the content, methods and forms of introducing preschoolers to nature, organizational conditions for creating a nature center, forming professional qualities on the basis of a competency-based approach.

Key words: nature center of a preschool educational institution, forms and methods of introducing nature, game and project technologies.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	А Освіта	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		4-й	4-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	А2 Дошкільна освіта ОП Дошкільна освіта	Семестр	
		7-й	7-й
		Лекцій	
		45 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		45 год.	18 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6;	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		150 год.	204 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: іспит	
самостійної роботи студента – 10		Форма контролю: усна	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» полягає у підготовці майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти до організації процесу ознайомлення дітей дошкільного віку з природою відповідно до концепції сталого розвитку, формування знань щодо змісту, методів і форм ознайомлення дітей дошкільного віку з природою, організаційних умов створення осередку природи, формування у студентів професійних якостей на засадах компетентнісного підходу.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» доцільно організувати в єдиному контексті з тематикою вивчення дисциплін «Дошкільна педагогіка», «Педагогіка», «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» та ін.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні, методичні та нормативно-правові засади ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку з природою

Змістовий модуль 1. Теоретичні та нормативно-правові засади ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку з природою

Тема 1. Методологічні засади основ природознавства з методикою.

1. Вступ.

2. Сучасний стан, структура, зв'язок з іншими науками.
3. Методи, які використовуються методикою в наукових дослідженнях.
4. Принципи відбору змісту знань про природу.
5. Виникнення становлення та розвиток методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою як науки.

Література [7], стор. 21;

Тема 2. Особливості організації освітньої роботи в закладі дошкільної освіти з ознайомлення дітей з природою.

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2021).
2. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
3. Завдання ознайомлення дітей із природою в закладі дошкільної освіти.
4. Зміст ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти. Аналіз чинних програм з ознайомлення з природою дітей дошкільного віку.

5. *Література* [7], стор. 54

Змістовий модуль 2. Загальні основи природознавства

Тема 4. Характеристика природних умов України

1. Рельєф.
2. Височини.
3. Низовини.
4. Гірські райони
5. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природними умовами України.

Література [10], стор. 32–44; [2], стор. 169–214.

Тема 5. Характеристика рослинного та тваринного світу України

1. Рослинність Полісся, Лісостепу, Степу.
2. Рослинність Карпат, Кримських гір.
3. Рослинність парків, скверів.
4. Рослини Червоної книги України.
5. Тваринний світ України.
6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з рослинним та тваринним світом України.

Література [10], стор. 44–275.

Тема 6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з сезонними змінами в природі

1. Ознайомлення дітей дошкільного віку з осінніми змінами в природі.
2. Ознайомлення дітей дошкільного віку з зимовими змінами в природі.
3. Ознайомлення дітей дошкільного віку з весняними змінами в природі.
4. Ознайомлення дітей дошкільного віку з літніми змінами в природі.

Література [9], стор. 303–322;

Змістовий модуль 3. Методичні основи педагогічного супроводу ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Тема 7. Загальна характеристика наочних методів.

1. Класифікація методів ознайомлення дітей з природою.
2. Ілюстративний матеріал, його класифікація, види.
3. Предметні картини, специфіка їх використання у формуванні природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку.
4. Специфіка та своєрідність використання художніх картин в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.

5. Використання технічних засобів навчання.
 6. Використання моделей в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою..
- Література* [10], стор. 69; [7], стор. 75-80.

Тема 8. Спостереження – провідний метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

1. Поняття і сутність спостереження, його роль в ознайомленні дошкільнят з живою та неживою природою.

2. Види спостережень, їх характеристика.
3. Зміст спостережень на заняттях, прогулянках та екскурсіях.
4. Спостереження за рослинами та тваринами у куточку природи.
5. Вимоги до проведення спостережень та методика їх проведення.
6. Способи фіксації дітьми результатів спостереження.
7. Секрети вдалого спостереження.

Література [8], стор. 63-71.

Тема 9. Ознайомлення дітей з природою через гру.

1. Гра як засіб ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.
2. Дидактичні ігри природничого змісту (з натуральними предметами природи, з картинками рослин та тварин, настільні ігри, з іграшками).
3. Рухливі та народні ігри на природничу тематику.
4. Сюжетно-рольові ігри з природничим сюжетом.
5. Використання ігор під час ознайомлення дітей з природою (будівельно-конструктивні, дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі), методика їх проведення у різних вікових групах.

Література [9], стор. 99;

Тема 10. Праця в природі як один з основних методів ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

1. Роль дитячої праці в ознайомленні з природою.
2. Педагогічні та гігієнічні вимоги до організації праці дітей у природі.
3. Організація праці в куточку природи та на ділянці дитячого садка.
5. Методичне керівництво працею дітей у природі.
6. Форми організації праці дітей у природі.

Література [8], стор. 82–86.

Тема 11. Нескладні досліди та пошукові дії як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

1. Своєрідність дослідів як практичних методів ознайомлення дітей з природою, їх навчально-виховне значення.
2. Види дослідів природничого змісту.
3. Принципи відбору змісту природничого матеріалу для організації нескладних дослідів з дітьми дошкільного віку.
4. Методика проведення дослідів з об'єктами неживої природи, рослинами, структура дослідів.

Література [8], стор. 92–94.

Тема 12. Загальна характеристика словесних методів ознайомлення дітей з природою: особливості організації розповіді вихователя, використання дитячої природознавчої літератури; особливості проведення бесіди.

- 1 Словесні методи ознайомлення з природою з дітьми у закладі дошкільної освіти.
- 2 Розповідь вихователя як метод пізнання природи (сюжетна, описова, логічні задачі).
- 3 Використання дитячої природознавчої літератури при ознайомленні дітей з природою.
4. Бесіда та її види як метод і як форма ознайомлення дітей з природою.

Література [9], стор. 83; [7], стор. 103-112.

Змістовий модуль 4. Форми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

Тема 13. Заняття-основна форма організації навчання в закладі дошкільної освіти.

1. Види занять.
2. Особливості проведення занять в різних вікових групах.
3. Особливості проведення інтегрованих занять з ознайомлення дітей з природою.

Література [3], стор. 27-29.

Тема 14. Природничі екскурсії та їх методи особливості.

1. Види екскурсій в природу за тематикою.
2. Етапи екскурсій.
3. Вимоги до організації екскурсій.
4. Навчально-виховне значення екскурсій та методика її проведення.

Література [3], стор. 30-31

Тема 15. Щоденні та цільові прогулянки їх роль в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.

1. Особливості проведення прогулянок.
2. Зміст прогулянок.
3. Види прогулянок.
4. Цільові прогулянки у природу.
5. Ознайомлення дітей з природою під час повсякденних прогулянок.
6. Відмінність прогулянки від екскурсій.

Література [3], стор. 32.

Тема 16. Засоби фіксації знань дітей про природу.

1. Значення фіксації спостережень.
2. Класифікація методів фіксації спостережень.
3. Вікова динаміка формування навичок реєстрації спостережуваних природних явищ.
4. Ведення документації щодо фіксації спостережень. 4. Фіксація натуральних об'єктів.

Література [9], стор. 123.

Тема 17. Планування та методичне керівництво освітнім процесом у закладі дошкільної освіти щодо ознайомлення дітей з природою.

1. Поняття планування та принципи: врахування основних етапів засвоєння знань..
2. Вимоги до планування роботи з ознайомлення дітей з природою, її зміст.

Література [9], стор. 128.

Змістовий модуль 5 Екологічне виховання дітей дошкільного віку

Тема 18. Еколого-розвивальне середовище у групі закладі дошкільної освіти.

1. Осередок природи дошкільного закладу.
2. Складові компоненти природно-розвивального середовища у закладу дошкільної освіти.
3. Вимоги до планування та озеленення природного розвивального середовища дошкільного закладу.

Література [1]; [5]; [6].

Тема 19. Ділянка закладу дошкільної освіти як компонент освітнього простору.

Вимоги до планування та озеленення ділянки у закладі дошкільної освіти.

1. Значення ділянки у здійсненні основних завдань ознайомлення дітей з природою.
 2. Планування ділянки, вимоги до озеленення: гігієнічні, педагогічні. Древа та кущі на ділянці. Газони на ділянці.
 3. Влаштування кутків для дорослих рослин. Квітники на ділянці. Город на ділянці. Догляд за рослинами городу. Плодовий сад на ділянці та догляд за ним.
 4. Дрібні свійські тварини на ділянці.
 5. Приваблювання птахів на ділянку
- Література [9], стор. 55.*

Тема 20. Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.
Рослини й тварини кутка природи.

1. Навчально-виховне значення куточка природи в дитячому садку. Розміщення і обладнання.
 2. Кімнатні рослини - постійні мешканці кутка природи: цибулинні, декоративно-листяні, ампельні та виткі, сукуленти. Догляд за кімнатними рослинами: поливання, пересаджування, перевалка, підживлення, підрізування, боротьба з хворобами та шкідниками.
 3. Тварини в кутку природи: акваріумні риби, - озеленення акваріума, годування риб, догляд за акваріумом; птахи в кутку природи; утримування ссавців у кутку природи; тварини - тимчасові мешканці кутка природи.
 4. Кімната природи та куточки охорони природи за межами дошкільного закладу: обладнання і зміст роботи.
- Література [9], стор. 31; [5], стор. 191-192.*

Тема 21. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку.

1. Поняття «екологічна стежинка», мета та завдання її створення.
 2. Етапи створення екологічної стежини.
 3. Створення станцій на екологічній стежині.
- Література [7], стор. 172–175; [4], стор. 38-42.*

Тема 22. Спільна діяльність сім'ї і закладу дошкільної освіти у сфері ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання.

1. Поняття й сутність проектування системи педагогічної взаємодії закладу дошкільної освіти і родини з ознайомлення дітей з природою.
 2. Зміст взаємодії закладу дошкільної освіти і батьків з проблеми ознайомлення з природою та екологічного виховання дітей дошкільного віку.
 3. Форми взаємодії закладу дошкільної освіти та батьків в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.
- Література [1]; [5]; [6].*

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Теоретичні, методичні та нормативно-правові засади ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку з природою										
Змістовий модуль 1. Теоретичні та нормативно-правові засади ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку з природою										
Тема 1. Методологічні засади основ природознавства з методикою.	15	4	2	–	9	15	2	0	–	13
Тема 2. Особливості організації освітньої роботи в закладі дошкільної освіти з ознайомлення дітей з природою.	15	2	4	–	9	15	0	2	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 2 Загальні основи природознавства										
Тема 4. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природними умовами України	10	0	2	–	8	10	0	2	–	8
Тема 5. Характеристика рослинного та тваринного світу України	10	4	2	–	4	10	0	0	–	10
Тема 6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з сезонними змінами в природі	10	2	2	-	6	10	2	0		8
<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6		18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 3. Методичні основи педагогічного супроводу ознайомлення дітей дошкільного віку з природою										
Тема 7. Загальна характеристика наочних методів методи: демонстрування ілюстративного матеріалу; вимоги до ілюстративного матеріалу, його використання; використання технічних засобів навчання та моделей.	5	2	2	-	1	5	2	0	–	3
Тема 8. Спостереження – провідний метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	5	2	2	-	1	5	0	2	–	3

Тема 9. Ознайомлення дітей з природою через гру.	5	2	2	-	1	5	0	0	-	5
Тема 10. Праця в природі як один з основних методів ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	5	2	2	-	1	5	0	0	-	5
Тема 11. Нескладні досліди та пошукові дії як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	5	2	2	--	1	5	2	0	-	3
Тема 12. Загальна характеристика словесних методів ознайомлення дітей з природою: особливості організації розповіді вихователя, використання дитячої природознавчої літератури; особливості проведення бесіди.	5	2	2		1	5	0	2	-	3
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	12	12	—	6	30	4	4	—	22
<i>Усього годин:</i>	30	12	12		6	30	4	4	—	22
Змістовий модуль 4. Форми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.										
Тема 13. Заняття-основна форма організації навчання в закладі дошкільної освіти.	8	4	2	—	2	8	0	2	—	6
Тема 14. Природничі екскурсії та їх методи особливості.	6	2	2	—	2	6	2	0	—	4
Тема 15. Щоденні та цільові прогулянки їх роль в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.	6	2	2	-	2	6	0	2		4
Тема 16. Засоби фіксації знань дітей про природу.	4	0	2	-	2	4	0	2		2
Тема 17. Планування та методичне керівництво освітнім процесом у закладі дошкільної освіти щодо ознайомлення дітей з природою.	6	2	2	-	2	6	2	0		4
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	30	10	10	—	10	30	4	6	—	20
<i>Усього годин:</i>	30	10	10	—	10	30	4	6	—	20
Змістовий модуль 5 Екологічне виховання дітей дошкільного віку										
Тема 18. Еколого-розвивальне середовище у групі закладі дошкільної освіти.	6	2	2	—	2	6	0	2	—	4
Тема 19. Ділянка закладу дошкільної освіти як компонент освітнього простору. Вимоги до планування та озеленення ділянки у закладі дошкільної освіти.	6	2	2	-	2	6	2	0	-	4

Тема 20. Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою. Рослини й тварини кутка природи.	6	2	2	–	2	6	0	2	–	4
Тема 21. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку.	6	2	2	-	2	6	2	0	-	4
Тема 22. Спільна діяльність сім'ї і закладу дошкільної освіти у сфері ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання.	6	3	3	-	0	6	2	0	-	4
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	30	11	11	–	8	30	6	4	–	20
<i>Усього годин:</i>	30	11	11	-	8	30	6	4	-	20
Змістовий модуль 6. Індивідуальне науково-дослідне завдання										
ІНДЗ (КР) Курсова робота	90	0	0	–	90	90	0	0	–	90
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	90	0	0	–	90	90	0	0	–	90
<i>Усього годин</i>	90	0	0	–	90	90	0	0	–	90
<i>Разом за курсом</i>	240	45	45	-	150	240	18	18	-	204

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Методологічні засади основ природознавства з методикою..	2	0
2	Особливості організації освітньої роботи в закладі дошкільної освіти з ознайомлення дітей з природою.	4	2
3	Ознайомлення дітей дошкільного віку з природними умовами України	2	2
4	Характеристика рослинного та тваринного світу України	2	0
5	Ознайомлення дітей дошкільного віку з сезонними змінами в природі	2	0
6	Загальна характеристика наочних методів методи: демонстрування ілюстративного матеріалу; вимоги до ілюстративного матеріалу, його використання; використання технічних засобів навчання та моделей.	2	0
7	Спостереження – провідний метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	2	2
8	Ознайомлення дітей з природою через гру.	2	0
9	Праця в природі як один з основних методів ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	2	0
10	Нескладні досліди та пошукові дії як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	2	0
11	Загальна характеристика словесних методів ознайомлення дітей з природою: особливості організації розповіді вихователя, використання дитячої природознавчої літератури; особливості проведення бесіди.	2	2
12	Заняття-основна форма організації навчання в закладі дошкільної освіти.	2	2
13	Природничі екскурсії та їх методи особливості.	2	0
14	Щоденні та цільові прогулянки їх роль в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.	2	2
15	Засоби фіксації знань дітей про природу.	2	2
16	Планування та методичне керівництво освітнім процесом у закладі дошкільної освіти щодо ознайомлення дітей з природою.	2	
17	Еколого-розвивальне середовище у групі закладі дошкільної освіти.	2	2
18	Ділянка закладу дошкільної освіти як компонент освітнього простору. Вимоги до планування та озеленення ділянки у закладі дошкільної освіти.	2	0
19	Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою. Рослини й тварини кутка природи.	2	2

20	Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку.	2	0
21	Спільна діяльність сім'ї і закладу дошкільної освіти у сфері ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання.	3	0
	<i>Разом</i>	45	18

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – *2-4 год. / 1 заняття*;
- підготовка до контрольних заходів – *15 год. / 1 захід*
- підготовка проєктних завдань - *3-5 год. / 1 сам. роб.*
- *Підготовка курсової роботи – 90 год.*

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Опрацювання лекційного матеріалу	5	18
2	Підготовка до практичних занять	15	36
3	Виконання практичних завдань (самостійна робота)	25	45
4.	Підготовка до контрольних заходів, захисту самостійної роботи	15	15
5.	Підготовка курсової роботи	90	90
	<i>Разом</i>	150	204

Обов'язкова складова самостійної роботи:

1. Створення мультфільму для дітей про:
складні явища природи;
1. екологічну проблему, з якою необхідно познайомити дітей дошкільного віку:

Орієнтовні теми:

забруднення водних ресурсів;

вирубання зелених насаджень, лісів;

забруднення повітря;

паління листя, сухостою;

зникнення представників флори та фауни;

скорочення запасів питної води;

глобальне потепління;

забруднення сміттям;

виснаження ґрунтів.

2. Розробити карту фіксації спостережень за об'єктами живої та неживої природи.
3. Записати співи птахів та створити картотеку птахів для дітей.
4. Розробити фотосхему («Мурашник», «Бабка», «Вулик»....)— це площинне відображення основних характеристик певного об'єкта чи явища, що відтворює його структуру та демонструє взаємозв'язки між елементами в ній. Тобто призначення фотосхеми — показ цілого через виокремлення його частин.
5. Розробити зміст простих дослідів (всього 3 - 4): а) на прикладі неживої природи (сонце, повітря, вода, ґрунт); б) на прикладі природних явищ (грім і блискавка); в) на прикладі рослин тощо.. (назва, мета, обладнання, хід).

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне завдання передбачає написання курсової роботи за даною тематикою:

1. Зображення сезонних змін природи як засіб розвитку образного мислення у дітей дошкільного віку.
2. Використання природного матеріалу в аплікації та конструюванні з дітьми старшого дошкільного віку.
3. Пейзаж у дитячій творчості: ознайомлення з природою через малювання.
4. Формування у дітей дошкільного віку уявлень про явища природи засобами зображувальної діяльності.
5. Організація рухової активності дітей дошкільного віку під час екологічних прогулянок.
6. Формування рухових умінь дітей дошкільного віку у природному середовищі.
7. Використання природознавчих сюжетів у рухливих іграх з дітьми дошкільного віку.
8. Формування уявлень про кількість та числову послідовність у дітей старшого дошкільного віку через спостереження за природними об'єктами.
9. Роль сезонних змін у природі у формуванні часових уявлень у дітей старшого дошкільного віку.
10. Використання природних матеріалів у розвивальному середовищі для ознайомлення з геометричними формами дітей молодшого дошкільного віку.
11. Розвиток просторових уявлень у дітей дошкільного віку під час екскурсій та прогулянок у природі дітей середнього дошкільного віку.
12. Організація математичних дидактичних ігор з природним матеріалом для закріплення понять більше/менше, довше/коротше з дітьми старшого дошкільного віку.
13. Використання живої природи як об'єктів для класифікації та узагальнення в процесі ознайомлення з математичними поняттями дітей середнього дошкільного віку.
14. Формування елементарних математичних уявлень засобами екологічних проєктів у старших групах закладу дошкільної освіти.
15. Формування еколого-естетичної культури у дітей старшого дошкільного віку у процесі спостережень у природі.
16. Формування пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку засобами елементарних дослідів у природі
17. Виховання взаємодопомоги у дітей старшого дошкільного віку у процесі праці у природі.
18. Виховання любові до природи у дітей старшого дошкільного віку засобами художніх творів.

Питання до іспиту з дисципліни «Основи природознавства з методикою»

1. Предмет, завдання та методи методики ознайомлення з природою як наукової дисципліни.
2. Місце методики в системі педагогічних наук, визначення джерел методики ознайомлення дітей з природою.
3. Теоретичні основи методики ознайомлення дітей з природою.
4. Екологізація розвивального середовища дитини як умова її ознайомлення з природою.
5. Обладнання кутка природи в групі закладу дошкільної освіти. Вимоги до розміщення живих об'єктів.
6. Кімнатне квітникарство, його значення в закладі дошкільної освіти. Умови, необхідні для нормального росту та розвитку кімнатних рослин.
7. Навчально-виховне значення ділянки закладу дошкільної освіти. Вимоги до планування та озеленення ділянки.
8. Екологічне виховання як основна мета ознайомлення дітей з природою. Сутність поняття екологічна культура дошкільника.
9. Характеристика сучасних підходів до екологічного виховання дітей дошкільного віку.
10. Використання природи як джерела всебічного розвитку дітей дошкільного віку.
11. Завдання розумового виховання дітей дошкільного віку у ознайомленні з природою, наукові дослідження проблем розумового виховання засобами природи.
12. Завдання морального та трудового виховання дітей дошкільного віку у ознайомленні з природою, наукові дослідження проблем морального і трудового виховання засобами природи.
13. Завдання естетичного виховання дітей дошкільного віку у ознайомленні з природою, наукові дослідження проблеми естетичного виховання засобами природи.
14. Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку у ознайомленні з природою, наукові дослідження проблеми.
15. Принципи відбору змісту знань дітей дошкільного віку про природу.
16. Завдання і зміст ознайомлення дітей з природою у Базовому компоненті дошкільної освіти.
17. Сучасні програми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.
18. Необхідність використання різноманітних методів ознайомлення з природою. Класифікація методів.
19. Навчально-виховне значення спостережень. Види і зміст спостережень природи в закладі дошкільної освіти.
20. Спостереження як пізнавальна діяльність. Структура спостереження як методу ознайомлення з природою.
21. Керівництво дорослого спостереженнями дітей дошкільного віку.
22. Значення ілюстрацій в процесі ознайомлення дітей з природою. Види ілюстративного матеріалу.
23. Методика використання дидактичних картин у різних вікових групах.
24. Своєрідність використання репродукцій художніх картин та анімалістичної скульптури в роботі щодо ознайомлення з природою.
25. Використання технічних засобів для демонстрації дітям ілюстративного матеріалу.
26. Значення моделей як особливого виду ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Види моделей.

27. Методика використання іконічних моделей у ознайомленні з природою дітей дошкільного віку.
28. Ведення календарів спостережень за погодою в різних вікових групах.
29. Використання моделювання з допомогою абстрактних моделей та схем у ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.
30. Праця в природі як один з основних методів ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.
31. Нескладні досліди та пошукові дії як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.
32. Загальна характеристика словесних методів ознайомлення дітей з природою: особливості організації розповіді вихователя, використання дитячої природознавчої літератури; особливості проведення бесіди.
33. Характеристика заняття як основної форми організації навчання в закладі дошкільної освіти.
34. Методика проведення природничих екскурсій.

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

- 1) на лекційних заняттях:
 - лекція;
 - пояснення;
 - дискусія;
 - диспут;
 - ілюстрування;
 - демонстрація;
- 2) на практичних заняттях:
 - виконання практичних завдань та вправ;
 - фронтальне опитування;
 - пошуковий метод;
 - спостереження.
 - ділова гра;
 - тренінги;
 - проєкти;
 - інтерактивні методи

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (практичні заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- творчі завдання.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 10 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, практичні завдання, самостійні роботи, контрольна робота й оцінки за іспит.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0-0,5	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: (ДФН: 22 занять по 1 балу = 22 балів; ЗФН: 9 занять по 2 бали = 18 балів).</i>

Самостійна (проєктна) робота	Критерії оцінювання
5	Студент правильно виконує завдання в установленний термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
4	Студент правильно виконує завдання в установленний термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
3	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними недоліками, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.

2	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: (ДФН: 5 робіт по 5 балів = 25 балів; ЗФН: 5 робіт по 5 балів = 25 балів).</i>

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН:13 ЗФН: 17	Роботу виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного та практичного характеру. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 12-10 ЗФН:16-13	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено певний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН:9-7 ЗФН: 12-9	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено певний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 6-3 ЗФН: 8-5	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено вагомий відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 3-1 ЗФН: 4-1	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено переважний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
0	Роботу не виконано.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: (ДФН: 13 балів, ЗФН:17 балів)</i>

Оцінювання курсової роботи

Виконання курсової роботи складається з двох складових: підготовка курсового проєкту, яка оцінюється у 70 балів та захисту курсового проєкту – 30 балів.

Максимальна кількість балів за курсовий проєкт – 100 балів.

№	Складова оцінки	Максимальна оцінка
1	Формулювання мети, завдань, об'єкту та предмету дослідження, актуальності теми.	5
2	Оформлення роботи згідно вимог до курсових проєктів: титульна сторінка, зміст, розмітка і нумерація сторінок, оформлення таблиць, рисунків, посилань, списку використаних джерел, обсяг роботи.	5
3	Теоретичне обґрунтування дослідження, аналіз, узагальнення теоретичного матеріалів, коректність понятійного апарату, доцільність використання термінології, формулювання	10

№	Складова оцінки	Максимальна оцінка
	теоретичних висновків. Достатній обсяг опрацьованого теоретичного матеріалу	
4	Структура роботи, логічність подання текстового матеріалу, наявність змістовних зв'язків у розділах роботи, відповідність теоретичних узагальнень до практичних завдань, поставлених у роботі. відповідність змісту роботи її темі, меті і завданням	10
5	Доцільність обраного діагностичного інструментарію, використання методів математичної обробки емпіричних даних.	10
6	Грамотна інтерпретація отриманих емпіричних даних, ґрунтовність і логічність сформульованих висновків	10
7	Самостійність виконаної дослідницької роботи, самостійність інтерпретації та висновків	10
8	Творчий підхід до роботи, оригінальність, перспективність до подальших досліджень	10
9	Якість доповіді, її структура, послідовність, ґрунтовність доведень і умовиводів	10
10	Якість відповідей на запитання (правильність, ґрунтовність, аргументованість)	10
11	Якість наочних матеріалів до захисту (відео презентація)	10
	Всього	100

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	22х1 бал =22	9 х 2 балів = 18 балів
Самостійна робота	5 робіт х 5 балів = 25 балів	5 робіт х 5 балів = 25 балів
Контрольна робота	1х13 балів = 13 балів	1х17 балів = 17 балів
Всього	60	60
Іспит	40 балів	40 балів
Всього	100	100
Модуль 2		
Курсова робота	100	100
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Практичне заняття 1	1		
	T2	Практичне заняття 2	1	Практичне заняття 1	2
		Практичне заняття 3	1		
	Сам. роб. 1		5	Сам. роб. 1	5
ЗМ 2	T4	Практичне заняття 4	1	Практичне заняття 2	2
	T5	Практичне заняття 5	1		
	T6	Практичне заняття 6	1		
	Сам. роб. 2		5	Сам. роб. 2	5
ЗМ 3	T7	Практичне заняття 7	1		
	T8	Практичне заняття 8	1	Практичне заняття 3	2
	T9	Практичне заняття 9	1		
	T10	Практичне заняття 10	1		
	T11	Практичне заняття 11	1		
	T12	Практичне заняття 12	1	Практичне заняття 4	2
	Сам. роб. 3		5	Сам. роб. 3	5
ЗМ 4	T13	Практичне заняття 13	1	Практичне заняття 5	2
	T14	Практичне заняття 14	1		
	T15	Практичне заняття 15	1	Практичне заняття 6	2
	T16	Практичне заняття 16	1	Практичне заняття 7	2
	T17	Практичне заняття 17	1		
	Сам. роб. 4		5	Сам. роб. 4	5
ЗМ 5	T18	Практичне заняття 18	1	Практичне заняття 8	2
	T19	Практичне заняття 19	1		
	T20	Практичне заняття 20	1	Практичне заняття 8	2

	T21	Практичне заняття 21	1		
	T22	Практичне заняття 22	1		
	Сам. роб. 5		5	Сам. роб. 5	5
Контрольна робота			13	Контрольна робота	18
Всього			60		60
Іспит			40	Іспит	40
Сума			100		100
Модуль 2					
Курсова робота			100		100

9. Засоби навчання

Наочний матеріал у межах лекційних занять: мультимедійні засоби (презентації); відеоматеріали (навчальні фільми, інтерв'ю, виступи тощо).

На практичних заняттях заплановано використовувати бібліотечний фонд Університету та електронні репозитарії.

У процесі виконання завдань самостійної роботи передбачено використання бібліотечного фонду, енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Беленька Г. В. Діти дошкільного віку про світ природи : метод. посіб. для вихователів дітей дошк. Віку. К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 115 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3867/2/G_Belenky_O_Polovin%D0%B0_T_Naumenko_P_ANW_PED_PI.pdf
2. Голуб В. М. Основи природознавства : навч. посіб. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 453 с. Режим доступу : <http://surl.li/hjnuzm>
3. Дорошенко Т. М. Основи природознавства з методикою в схемах та таблицях : навч. посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 46 с. Режим доступу : <http://surl.li/dyrulf>
4. Замелюк М. І. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Освіта та розвиток обдарованої особистості : наук. - метод. журн. Інститут обдарованої дитини НАПН України. К., 2020. Вип. 3(78). С. 38-42. Режим доступу : <https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2020/3/6.pdf>
5. Лисенко Н.В. Еко – око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с. 10.
6. Ланженко Т. Куток природи у закладі дошкільної освіти. Наука. Освіта. Молодь : матеріали Дванадцятої Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців, Умань, 25 квітня 2019 р.: у 2-х ч. / редкол.: Н. М. Коляда, О. С. Мельник, В. М. Руденко, А. О. Щербій. Умань: Візаві, 2019. Ч. 1. С. 191-192.
7. Малюк Т. Є. Застосування сучасних технологій у використанні екологічної стежини для формування екологічної компетентності старшого дошкільника . Інноваційна педагогіка : наук. журн. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій; голов. ред. А. Терешкінас. Одеса : Гельветика, 2023. Вип. 65, т. 2. С.172-175.
8. Ознайомлення дітей з природним довкіллям : навч.-метод. посіб. для студ. пед. вузів / уклад. Т. М. Дука. Умань : Візаві, 2020. 155 с. Режим доступу : <http://surl.li/rpuyrn7>
9. Основи природознавства з методикою ознайомлення дітей дошкільного віку з природою : навч.-метод. посіб. / укл. Л. В. Бобро. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 175 с.
10. Яришева Н. Ф. Основи природознавства: Природа України: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2010. 335 с.

Допоміжна література

1. Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять з навчальної практики з методики організації спостережень та дослідів у закладах дошкільної освіти / уклад. : О. Сорочинська, І. Коновальчук, О. Максимова та ін. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 33 с. Режим доступу : <http://surl.li/svvoed>
2. Основи природознавства з методикою : метод. рек. для студентів першого (бакалавр.) рів. вищ. освіти спец. 012 Дошкільна освіта ОПП «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)» / уклад.: Я. А. Танявська, І. Р. Перепелюк. Чернівці, 2023. 56 с. Режим доступу : <http://surl.li/kkfqjm>

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua/>